

सेक्युलॉरिज्म : हिंदूचा दुस्वास

संघर्षाची योजना

जि

ना व गांधी यात जो पत्रव्यवहार झाला त्यात गांधींनी महटले आहे की, ‘मी गुजराथी व जिनाही गुजराथी पण आमचे राष्ट्र वेगळे कारण आमचा धर्म वेगळा आहे. हे खेर मानले तर धर्मातर हे राष्ट्रांतर ठरते. धर्मातरितांचे स्वतंत्र राष्ट्र झाल्याचे इतिहासात उदाहणा नाही’

मुसलमानांना राष्ट्र मानणारे जिना इस्लाम धर्मावर श्रद्धा ठेवणारे नव्हते, शायित ईश्वरप्रणीत आहे यावर त्यांचा विश्वास नव्हता व पाकिस्तानांचे कायदे करण्यात त्यांनी कमालपाशाचा ‘सेक्युलर’ आदर्श डोक्यासमोर ठेवला होता. ते डुकराचे मांस खात. ते माझे राष्ट्र हिंदूपेक्षा वेगळे आहे.’ असे म्हणत तेव्हा त्यांना इस्लामी धर्मग्रंथांचे प्रामाण्य न मानणाऱ्या पण तरीही स्वतःला मुस्लिम म्हणविणाऱ्या

मुसलमानांचे राष्ट्र हिंदूपेक्षा वेगळे असते असे

मानणाऱ्या पण तरीही स्वतःला मुस्लिम

म्हणविणाऱ्या मुसलमानांचे राष्ट्र हिंदूपेक्षा वेगळे असते असे म्हणायचे असते. त्यांनी अरब लीगच्या सदस्यत्वासाठी अर्ज केला होता यावरून हे स्पष्ट व्हावे. मुसलमानांशी त्यांच्या राष्ट्रीयतेबदल चर्चा केली व खोदखोदून विचारले तर आपले पूर्वज हिंदू होते हे ते नाकबूल करतात असा माझा अनुभव आहे. तेव्हा भारतीय मुसलमानांचे पूर्वज हिंदू होते या तथ्याच्या खडकावर मुस्लिम राष्ट्रवादाची नाव फुटते व या अविवाद्य मुद्यावर भर देणे हाच मुस्लिम राष्ट्रवादाच्या निराकरणाचा उपाय आहे. पाकिस्तानात देखील याच तथ्याच्या जाणिवेने सिंधी, पठाणी व बंगाली यांचा पाकिस्तानपासूनचा अलगाव निर्माण झाला आहे. त्यातूनच अखंड भारताची भावना निर्माण करणे सहज शक्य आहे.

नेहरूंनी भारतीय मुसलमानांचे पूर्वज हिंदू आहेत व म्हणून त्यांचा धर्म वेगळा असला तरी राष्ट्रीयत्व हिंदू आहे ही हमीद दलवाईची विचारसरणी उचलून न धरता त्यांच्या दक्षिणोत्तर विरुद्ध अशी विचारसरणी उचलून धरली. मुसलमानांना तुमचे पूर्वज हिंदू होते असे न सांगता हिंदूनाच, ‘औरंगजेब हा तुमचा राष्ट्रीय बादशाह होता व शिवाजी लूटाऱ्ह होता’ असे सांगण्यास सुरुवात केली. ‘हिंदू / मुस्लिम प्रश्न प्रथम शिवाजीने, नंतर इंग्रजांनी व आता या दोघांचेही अपत्य जो राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ त्याने निर्माण केला, या शक्ती नाहीशा केल्या तर हिंदू / मुस्लिम प्रश्न सुटेल’ अशी नेहरूंची धारणा होती. लाल किल्ल्यावर मुघलांचे गुणगान गाण्यासाठी छायाप्रकाशाचे कार्यक्रम त्यांनी सुरु केले व मुघलांना खडे चारणाऱ्या मराठ्यांची निंदा करण्यासाठी डॉ. ताराचंद्र यांच्यासारखे भांडोत्री इतिहासकार नेमले. संविधानाने संस्कृतनिष्ठ हिंदी ही केंद्र सरकारची भाषा असावी असा स्पष्ट शब्दात आदेश दिला असताही

डॉ. नी. र. वन्हाडपांडे

काँग्रेसमधीलच काही ‘जातीय हिंदू’ म्हणजे गोविंदवल्लभ पंताविउद्धू भाषकावर म्हणजेच मुसलमानावर हिंदी व संस्कृत ‘लादत’ आहेत असा आक्रोश केला. बंगाली मुसलमान उदूचा द्वेष करतात व संस्कृतमय बंगालीलाच आपली भाषा समजतात हे नेहरूना माहीत नव्हते असे म्हणता येत नाही. मुसलमानांच्या भाषा हिंदूच्या भाषापेक्षा वेगळ्या आहेत अशा प्रकारचा प्रचार करून तुळी मुसलमानांचा अलगाव वाढवीत आहात व दंगे वाढवीत आहात असे पंतांनी व राजेंद्र प्रसादांनी खडसावले तेव्हा नेहरू उघडन म्हणाले, ‘माझ्या तत्वामुळे दंगे वाढत असतील तर त्याची मला पर्वा नाही’ (गोपाल)

हा हिंदू / मुस्लिम ऐक्याचा प्रयत्न नसून मुसलमानांना हिंदूच्या विरुद्ध चिथावणेच होते.

विचारस्वातंत्र्याचे शत्रू

एका दृष्टीने पाकिस्तानांची निर्मिती हिंदू राष्ट्राची कल्पना मुसलमानांत पेरली जाण्यास अनुकूल अशी घटना होती हे ‘जीये सिंध’ व बंगलादेशासारख्या चळवळींनी सिध्द केले आहे. गांधींना जी संधी कधीही मिळाली नाही ती नेहरूना मिळाली होती ते भारताचे सर्वस्ताधारी झाले होते. स्वराज्याच्या चळवळीने निर्माण केलेल्या भावना ताज्या असलेली जनता त्यांच्या मांगे होती. त्यांनी हिंदू / मुसलमानांना समान शिक्षणपद्धती दोघांनाही समान असलेल्या मातृभाषात सुरु केली असती, इतिहास शिक्षणात भारतीय मुसलमानांचे पूर्वज हिंदू होत. पाकिस्तानाचा इतिहास १९४७ पासून सुरु झाला तरी भारतीय मुसलमानांच्या पूर्वजांचा हिंदूप्रमाणेच वेदापासून सुरु होतो. या तथ्यावर भर दिला असता व भारताला निदान चीनसारखे बलिष्ठ केले असते तर हिंदू / मुस्लिम प्रश्न सहज सुटला असता. हे सर्व नेहरूना सहज शक्य होते. त्यांनी सर्वस्वी याच्याविरुद्ध वर्तन करून भारताला बलिष्ठ करणे तर सोडाच त्याला ६५ च्या युद्धाने सिध्द केल्याप्रमाणे पाकिस्तानपेक्षाही दुबळे करून सोडले. त्यामुळे मुसलमानांना आपण भारतीय आहोत यांचा अभिमान वाटण्याचे काहीच कारण उरले नाही. उलट त्यांच्याच द्वातांनी निर्माण झालेले पाकिस्ताने भारतपेक्षा बलिष्ठ आहे याचा प्रत्यय आल्यामुळे हिंदू राष्ट्रीयत्वापेक्षा मुस्लिम राष्ट्रीयत्वाचे आकर्षण व्हाट लागले व आपली जातकुळी हिंदू आहे हे नाकारण्यास त्यांना उत्तेजन मिळाले.

नेहरू एकदा अलीगड विद्यापीठात भाषण देताना म्हणाले की, ‘मुस्लिम संस्कृत अशी काही नाही.’ नेहरूंनी मुस्लिम अलगाव वाढविला या आरोपाचे खंडन करण्यासाठी या भाषणाचा आधार घेण्यात येतो. पण या वाक्याचा अर्थ अखंडभारतवादी समजतात त्यापेक्षा अगदी वेगळा आहे. ‘मुसलमानांची वेगळी संस्कृति नाही

मागणी मुसलमानांनी पाकिस्तानच्या निर्मितीच्या बाजूने मत देऊन पाकिस्ताननिर्मिते हे आपले स्वरूप बदलले आहे असे भारताला वाटण्यासारखी कोणती वागणूक केली होती?

नेहरूच्या वरील कृत्यांना हिंदू / मुस्लिम ऐक्यासाठी केलेली कृत्ये असे लेबल लावण्यात येते, पण मुसलमानांना केवळ मुसलमान म्हणून पसंत करणे ऐक्यास पोषक होईल की हिंदू / मुस्लिम शत्रुत्वास?

नेहरूच्या कोशात सेक्युलरिझम म्हणजे हिंदूच्या व त्यांच्या धर्माचा देव असा अर्थ होता हे भारतीय विद्याभवनाने प्रकाशित केलेल या Religious Leaders या पुस्तकाविरुद्ध मुसलमानांनी केलेल्या दंगलीच्या वेळी दिसून आले.

ब्रिटिशांचा सेक्युलरिझम

Religious Leaders या पुस्तकात इतर धर्मांच्या संस्थापकांप्रमाणेच मुस्लिम धर्माचा संस्थापक महम्मद पैगंबर यांच्यावरही लेख आहे. हा लेख एका जगन्मान्य विद्वानाने लिहिला आहे. तो मुसलमानांच्या भावना-दुखविणारा आहे. म्हणून त्या पुस्तकावर बंदी घालण्यात यावी अशी मुसलमानांनी मागणी केली. कायद्याप्रमाणे केवळ धार्मिक भावना दुखवतात म्हणून एखादे लिखाण दंडनार्ह ठरत नाही. लेखकाचा उद्देश्य भावना दुखविण्याचा होता. सत्य सांगण्याचा नव्हता असे सिध्द झाले पाहिजे. पण या लेखाबद्दल असे काही सिध्द करणे अशक्य होते. या पुस्तकावर पाकिस्तान धरून इतर कोणत्याही मुस्लिम देशाने आक्षेप घेतला नव्हता. पुस्तकावर बंदी आणली तर न्यायालयाना ती मान्य होण्याचा संभव नव्हता.

मुसलमानांनी यावर उग्र रूप धारण केले. विजेच्या तारा तोडणे, संचाराची साधने तोडणे, लुटालूट करणे वगैरे प्रकारचे आंदोलन सुरु केले. नेहरूच्या पोलिसांनी त्याविरुद्ध काही कारवाई केल्याचे वाचनात आले नाही.

उलट नेहरूनी दिलीत रामलीता मैदानावर एक व्याख्यान देऊन या लेखावर तोडसुख घेतले व या पुस्तकाविरुद्ध कारवाई करता यावी म्हणून धर्मसंस्थापकांची निंदा करणे हाच गुन्हा ठरविण्यात यावा व ती निंदा साधार की निराधार हा मुद्दा अप्रस्तुत मानण्यात यावा या अर्थाचा कायदा करण्यात यावा असा मी गृहमत्र्यांना आदेश दिला आहे असे सांगितले. या घोषणेतील ‘धर्मसंस्थापकांची’ हा शब्दप्रयोग महत्वाचा आहे. कारण हिंदू धर्माला संस्थापक नाहीत, राम / कृष्ण हे हिंदू धर्माचे संस्थापक नाहीत. त्यामुळे राम / कृष्णाची निंदा करणे हा या कायद्याप्रमाणे गुन्हा ठरणार नव्हता. तात्पर्य, मुस्लिम व ख्रिस्ती यांना धार्मिक भावना बाळगण्याचा अधिकार आहे. हिंदू नाही असा या कायद्याचा अर्थ होतो.

पुढे या कायद्याचे काय झाले याबदल काहीचा बातमी वाचण्यात आली नाही. याचे कारण स्पष्ट आहे. फक्त धर्मसंस्थापकांची निंदा दंडनीय समजण्यात यावी असे म्हणून हिंदू धर्मवरील मिंदा अदण्डनीय ठरविण्यास डॉ. राजेंद्रप्रसाद, गोविंदवल्लभ पते वैगरे पुढारी तयार नव्हते व हिंदुधर्माचीही निंदा दंडनीय मानल्यास हिंदू

म्हणजे आज जी मुस्लिम संस्कृति म्हणून समजली जाते तीच हिंदूच्या देखील वर्तमान संस्कृति आहे. हिंदूची वेद व संस्कृत वाढमय याना आपल्या संस्कृतीचे निधान समजणे म्हणजे एखाद्याने दोनशे वर्षांपूर्वीचे त्याच्या पूर्वजांचे पडके घर व पिढ्या न् पिढ्या दुसऱ्याकडे असलेली त्या जागेची मालकी विसरून तेच आपले घर आहे म्हणून सध्याचे अद्यावत घर सोडण्याचा हड्ड धरणे होय’ असा नेहरूचा ‘मुस्लिम संस्कृति वेगळी नाही’ असे म्हणण्यात उद्देश होता.

नेहरूच्या ‘सेक्युलरिझमचा’ मुख्य पैलू भारतात मुसलमानांना विशेषाधिकृत जमात म्हणून बागविणे हा होता. कोणालाही विशेषाधिकृत मानणे हे आपल्या संविधानाच्या केवळ शब्दयोजनेच्याच नव्हे तर उद्दिष्टांच्याही विरुद्ध आहे. जाति, धर्म व लिंग यांच्या आधारावर पक्षपात करण्यात येणार नाही अशी संविधान खाली देते. असे असता नेहरूनी आपल्या केंद्रातील तसेच प्रांतातील सहकाऱ्यांना मुसलमानांना नागरी व सैनिक सेवामध्ये पुरेसे प्रतिनिधित्व देण्यात यावे म्हणून समज दिली. नोकच्यात प्रतिनिधित्वाची भाषा करणे म्हणजे नोकच्यांना कायदेमंडळ सदस्यत्वांच्या पांगतीला नेऊन ब्रसविणे होय. मुसलमानांना भारतात परके समजले जाते म्हणून नेहरू अशु ढाळीत. पण यात दोष कोणाचा? ज्या देशांचे आपण नागरिक होणे शक्यत नाही असा देश आपल्या जन्मभूमीचे तुकडे पाडून निर्माण करण्यात यावा अशी

त्याचा उपयोग मिशनच्याविरुद्ध करून मिशनच्यांचा सारा उद्योगच्या बंद पाडतील अशी नेहरूना भीती वाटली.

हा केवळ तर्क आहे असा यावर आक्षेप येऊ शकतो. पण नेहरू व त्यानंतरच्या कॉंग्रेस सरकारांचे वर्तन या तर्काची पुष्टी करण्यारे आहे. धर्मनिंदा या कारणास्तव इस्लाम व ख्रिस्ती धर्म यांची निंदा दंडनीय न ठरविली तरी सामाजिक शांततेस धोका या सबबीस्तव तिच्यावर बंदी घालण्याचा क्रम कॉंग्रेस सरकारांनी सुरु ठेवला. सीताराम गोएल यांना कुराणाबद्दल न्यायालयात सादर केलेले निवेदनही प्रसिद्ध करण्यास मनाई करण्यात आली. रामस्वरूप यांनी हादिसच्या आधारे केलेली इस्लामची चर्चा देखील विकण्याची वा ग्रंथालयात ठेवण्याची बंदी करण्यात आली. हिंदू धर्मवरील अशा तन्हेच्या कोणत्याही विवेचनाला बंदी करण्यात आली नाही. उलट ‘रिलिजस लीडस’ या पुस्तकाबद्दलच्या दंगलीच्या सुमारासच लीलावती मुंशीनी श्रीकृष्णाची निंदा केली. त्याबद्दल हिंदूनी व्यक्त केलेला रोष सरकार दरबारी चुळबुळ देखील उठवू शकला नाही. शूर्पणखा विरुपणाबद्दल मिशनच्यांनी केलेली रामाची जुनीच निंदा पुनः उगाळण्यात आली. तिला आकाशवाणीवर देखील प्रसिद्धी देण्यात आली मग तिच्याविरुद्ध कारवाई करणे तर दूरच.

सेक्युलरिझम म्हणजे हिंदुद्वेष याचे आणखी एक प्रमाण मिळाले.

‘नेहरू व नंतरच्यी कॉंग्रेस सरकारे याच्या आमदानीत दंगे ब्रिटिश काळापेक्षा जास्त का झाले यावर प्रकाश पाडण्यास हा मुद्दा उपयुक्त ठरतो. ब्रिटिश काळापेक्षा जास्त का झाले यावर प्रकाश पाडण्यास हा

मुद्दा उपयुक्त ठरतो. ब्रिटिश काळात ‘रंगिला रस्लू’ नावाचे एक पुस्तक प्रचारात होते, एच.जी.वेल्सच्या Outline of World History या पुस्तकात थोडक्यात मांडलेला मुद्दा या पुस्तकात विस्ताराने मांडला आहे, या पुस्तकांवरून मुसलमानांनी ब्रिटिश काळात दंगे केल्याचे ऐकिवात नाही. पुढे सिधमध्ये नथूराम नावाच्या एका लेखकाने असेच पुस्तक लिहिले. त्याविरुद्ध मुसलमानांनी फिर्याद केली. ती फेटाळण्यात आली. तेव्हा फिर्यादीने न्यायाधीशासमोरच नाथूरामला गोळी घातली. गोळी घालणाऱ्याला ताबडतोब अटक करण्यात येऊन न्यायाच्या योग्य प्रक्रियेनंतर त्याला फाशी देण्यात आले. ‘फाशीवर जाणाऱ्याची शहीद म्हणून आम्हाला प्रेतयात्रा काढायची आहे म्हणून त्याचे प्रेत आमच्या स्वाधीन करावे’ अशी काही मुसलमानांनी विनंती केली. तेव्हा त्यांना सांगण्यात आले की प्रेताना ताबा देण्यास हरकत नाही पण त्याची मिरवणूक न काढता शांतपणे प्रेतसंस्कार झाले पाहिजेत’ ताबा घेणाऱ्यांनी असे वचन दिले पण तुरुंगाच्या बाहेर गेल्याबरोबर शहीदाची प्रेतयात्रा काढली. ‘ताबडतोब प्रेत परत करा व मिरवणूक सोङ्ग जा’ अशी पोलिसांनी मिरवणुकवाल्यांना आज्ञा केली व ती अंमलात आली नाही म्हणून गोळीबार केला. या गोळीबारात साठ मुसलमान बळी पडले व पोलिसांनी प्रेत ताब्यात घेतले.

सेक्युलर राज्यातील हिंदू व मुस्लिम संहिता

ब्रिटिशांनी आपल्या बोलण्यानेच नव्हे तर वर्तनाने हे स्पष्ट केले होते की कोणत्याही धर्माची निंदा हा गुन्हा नाही. केवळ निंदा करून एखांद्या धर्मबद्दल द्वेष पसरविणे याच वेतने निंदा केली या निंदेला

कोणताही आधार नाही हे सिध्द केले पाहिजे. ब्रिटनचे सिंहासन ख्रिस्ती धर्मरक्षक असले तरी १८५८ च्या राणीच्या जाहीरनाम्यानुसार भारताचे सरकार ख्रिस्ती यां इतर कोणत्याही धर्माचे नाही. जो फौजदारी कायदा ख्रिस्तीना लागू आहे तोच ख्रिस्तेतर धर्मांयांनाही लागू राहील. कायद्याचा भंग करणाऱ्यांना कोणतीही दया दाखविण्यात येणार नाही. ब्रिटिशांनी धर्मासंबंधीचे कायदे कोणताही धार्मिक पक्षपात न करता अमलात आणले. उलट नेहरू काळात ब्रिटिश वर्तमानपत्राने देखील नेहरू मुस्लिमांचे लाड (Molley Coddling) करतात असे उद्गार काढले होते.

दुसऱ्याच्या धर्मात वाईट काय आहे याचा प्रचार खरा असला तरी ऐक्यगोषक नाही म्हणून तो टाळावा असे काही सद्बुद्ध लोक म्हणतील. पण खन्याकडे डोळेज्ञाक करणे तात्पुरत्या अडचणी निभावून नेणारे असले तरी दीर्घकालीन परिणाम साधणारे नाही. धर्माधर्मात कलह टाळायचे असतील तर सगळ्या धर्मांची खोटी स्तुति करण्यापेक्षा सर्वच धर्मांचे सत्य स्वरूप उघड करणे हा त्यावर उपाय आहे. असे केल्याने सर्व धर्मांच्या अभ्यास करण्याची वृत्ती वाढीस लागेल व काचेच्या घरात राहणाऱ्यांनी दुसऱ्याच्या घरावर दगड मारू नयेत ही भावना वाढीस लागेल. आज फक्त हिंदू धर्मावर वाटेल तीनी टीका केली तर चालते पण इस्लाम व ख्रिस्ती धर्माबदल विशेषत: हिंदूनी काही बोलू नये असे मत प्रतिष्ठीत झाले आहे. यामुळे हिंदू धर्म फक्त वाईट आहे. राम, कृष्ण, गीता यांची जी टवाळी केली जाते ती आबालवृद्धांच्या कामापर्यंत पोचली आहे. उलट हिंदूना ख्रिस्ती व इस्लाम धर्माबदल अजिबात ज्ञान नाही. राम / कृष्ण झालेच नाहीत असे सुशिक्षित हिंदू बेलाशक सांगतो, पण ख्रिस्ताच्या ऐतिहासिक अस्तित्वाबदलदेखील वाद आहे हे त्याला माहीत नसते. आपल्याच देशात उद्भवलेल्या बुध धर्माबदल तर उच्चशिक्षित सरकारी अधिकाऱ्यात देखील एवढे अज्ञान आहे की दलाईलामा भारतात आला तेव्हा त्याच्या भोजनाची व्यवस्था करताना मांसाहार अजिबात वर्ज्य करण्यात यावा अशा सूचना देण्यात आल्या होत्या. मग दलाईलामालाच या आहाराने आपली उपासमार होत आहे असे सांगावे लागले.

नेहरूंच्या सेक्युलॉरिझमचे दुसरे अपत्य हिंदूसंहिता हे होय. संविधानाने सर्व नागरिकांना लागू होणारा एक समान कायदा असावा असां स्पष्ट आदेश दिलेला आहे. नेहरूनी त्याचे स्पष्ट उल्लंघन करून हिंदूसाठी वेगळी संहितां लागू केली. दुर्गादास यांनी याबदल प्रश्न विचारला असता नेहरूनी सांगितले की मुसलमानांना बहुसंख्य हिंदूनी पारित केलेला कायदा लागू केला तर मुस्लिम देश रूष्ट होतील.

या उत्तराने अनेक गोष्टी स्पष्ट होतात. पोर्टुगीज काळात गोव्यात सर्व नागरिकांना एकच कायदा लागू होता व अजूनही लागू आहे. त्यामुळे मुस्लिम देश रूष्ट झाले नाहीत. ब्रिटिशांच्या काळी धर्मप्रिमाणे कायदा बदलेल हे तच्च मात्र नव्हते. कायदा रुढीवर आधारलेला असला पाहिजे या तत्वाला ब्रिटिशांनी महत्व दिले होते. त्यामुळे मुस्लिमांच्या देखील ज्या जारीना गेली शंभर वर्षे हिंदू

कायदा लागू होता त्यांना ब्रिटिश काळातही हिंदू कायदाच लागू राहिला. गुजराथेतील कच्छी मेमन हे याचे एकमात्र उदाहरण नाही. केरळातील मरुमकायम हा कायदा फक्त हिंदूपुरताच मर्यादित नाही. ब्रिटिशांच्या काळी तो मुसलमानानाही लागू होता. १९४० साली मध्यवर्ती विधिमंडळाने मुस्लिमांना वेगळा कायदा लागू असावा असा ठराव केला होता. पण या ठरावाची अंमलबजावणी होऊन मुसलमानांसाठी वेगळ्या कायद्याचे ग्रंथ व त्याला कायदेमंडळांची मान्यता हे सर्व विधि सुरुही झाले नव्हते. कारण १९३९ सालीचे दुसरे महायुद्ध सुरु झाले होते व अशी कामे करण्यात इंग्रजांना रस नव्हता. डॉ. आंबेडकरांनी समान नागरी कायद्याचा संविधानांचा आदेश पारित झाला तेव्हा याकडे मुसलमानांचे लक्ष वेधले होते. अलीकडे न्यायमूर्ति रेत्नपारखी यांनी व्याख्यान लेखनाद्वारे हात मुदा मांडला आहे. मुस्लिम राष्ट्रांनी यासंबंधी कधीच नापसंती व्यक्त केली नव्हती.

३७० कलमाचा हेतु

भारताबाबृहेरचे मुसलमान नव्हते तरी भारतातले मुसलमान हिंदू बहुसंख्येने मुसलिमासाठी कायदा केला. म्हणून नाराज होतील असाही संभव नव्हता. समान नागरी कायद्याचा आदेश संविधानात घातला तेव्हा भारतीय मुसलिमांनी त्याचा निषेध केला नव्हता. महाराष्ट्रात भाजप / शिवसेना सरकारने मुस्लिमासकट सर्वांना लागू होणारा दत्तक व विवाहविषयक कायदा पारित केला तेव्हा मुस्लिम समाजात चुळबुळ देखील झाली नव्हती. केंद्रातील कांग्रेस सरकारने राष्ट्रपतींची संमती त्याला मिळू दिली नाही म्हणून या ठरावाला कायद्याचे स्वरूप येऊ शकले नाही.

बाबृहेरचे मुस्लिम देश वा भारतातील मुस्लिम रागवतील हे वस्तुतः हिंदू संहिता पारित करण्याचे कारणाच नव्हते हे यावरून सप्त क्षावे.

न्यायमूर्ति छागला यांच्यासमोर हिंदू संहिता संविधानविरोधी आहे असे न्यायालयाने जाहीर करावे म्हणून याचिका आली असता 'मुस्लिम समाज अजून आधुनिक सुधारणा पञ्चविण्याइतका प्रगत झाला नाही. म्हणून त्याला व हिंदूना एकच कायदा लावणे योग्य होणार नाही' असा त्यांनी निकाल दिला.

हिंदूचे सर्व घटक तरी हिंदूसंहिता मान्य करण्यास तयार आहेत काय? जे समाज बहुपतीकत्व पाळत होते ते अजूनही पाळतात. ज्यांच्यात बालविवाह रूढ होते त्यांच्यात कायद्याची 'पर्वा न करता अजूनही बालविवाह होतात. कायदा नुसता कागदावर आहे.

नेहरूंनी असे का केले याचे उत्तर नेहरूंच्या मनाची मीमांसा करताना देण्यात येईल. नेहरूंच्या भक्तांना नेहरू समजले नाहीत त्याचप्रमाणे. नेहरूंच्या विरोधकांना देखील ते समजले नाहीत. विरोधक या कृत्यांचे वर्णन रशिरीशाशरी म्हणजे तुष्टीकरण असे करतात. पण अमीझमेण्टचा अर्थ हड्ड पुरविणे असा होतो. नेहरूंच्या तुष्टीकरणात ज्यांचे तुष्टीकरण त्यांनी

केले त्यांनी हड्ड केलेलाच नव्हता. 'आम्हाला समान कायदा लागू करू नका' अशी मुसलमानांनी मागणी केलीच असे तट पडल्याचा उल्लेख नाही. तसेच 'नोकरीत आम्हाला हिंदूंच्या बरोबरीचे वा त्याहून जास्त मोठे स्थान मिळाले पाहिजे' अशी नेहरूंनी मुसलमानांनी मागणी केलीच नव्हती. संविधानसभेत मुसलमान होते. तिच्यात समान संहितेचा ठराव झाला तेव्हा. हिंदू / मुसलमान असे तट पडल्याचा उल्लेख नाही. तसेच, 'नोकर्यात आम्हाला हिंदूंच्या बरोबरीचे वा त्याहून जास्त मोठे स्थान मिळाले पाहिजे. अशी नेहरूंनी मुसलमानांच्या वतीने केलेली मागणी मुसलमानांनी कधी केलेलीच नव्हती. हिंदी आमची भाषा नाही म्हणून आम्ही केंद्र सरकारची भाषा म्हणून हिंदीचा स्वीकार करणार नाही' असे मुसलमान म्हणल्याचीही नोंद नाही.

मुसलमानांनी काशमीरला ३७० कलम लागू करावे अशी मागणी देखील कधीच केली नव्हती. तरी नेहरूंनी स्वतः पुढाकार घेऊन ३७० कलमामुळे काहीच फायदा होण्यासारखा नाही. गैरकाशमीरी हिंदूप्रमाणे त्यांनाही काशमीरात काही स्थान नाही. नेहरूंनी हा खटाटोप भारतीय मुसलमानांच्या भल्यासाठी केला नसून ते दुर्गादासला हिंदू कायद्याबदल जे म्हणाले त्याप्रमाणे भारताबाबृहेरच्या मुस्लिम देशांनी 'नेहरूंनी एक मुसलमान देश हिंदू बहुसंख्येत बुऱ्यू न देता मुसलमान ठेवला म्हणून आपल्याला दुवा द्यावा' या उद्देशाने केला.

पाकिस्तानचे हिंदू आमचे कोण?

शिवाजीला शिव्या देण्यात देखील केवळ भारतातल्याच नव्हे तर जगातील मुसलमानांचे आपल्याबदल अनुकूल मत व्हावे हा हेतु होता. सुरुवातीला शिवाजीला शिव्या देण्यात आपल्या राजकीय स्थानाला काही धोका नाही अशी नेहरूंची समजूत होती. संयुक्त महाराष्ट्रांच्या चळवळीच्या वेळी ही समजूत चुकीची आहे हे त्यांना कळून चुकले. शिवाजी केवळ इतिहास वाचताना भक्तिभाव प्रकट करण्यापुरता महत्वाचा नाही. त्यांच्याबदल अनादर दाखविला तर आपण निवडणुका देखील हरू शकतो हे या वेळी नेहरूंच्या

अनुभवास आले. त्यामुळे शिवाजी महाराजांना श्रद्धांजली वाहण्यासाठी आयोजित केलेल्या एका समारंभाचे आमंत्रण त्यांनी स्वीकारले. पण या प्रसंगी त्यांनी जे भाषण केले ते शिवाजीचा गौरव करणारे नव्हते. तेही जगातील मुसलमानांना उद्देशून होते. 'मुसलमानांचे धर्मांतर करण्याचा प्रयत्न शहाणपणाचा नाही' असे त्यांनी या समारंभाच्या आयोजकांना खडसावले. वस्तुत: भारतातील मुसलमानांना हिंदू बनविण्याचा कोणताच कार्यक्रम शिवाजी महाराजांनी आखला नव्हता. त्याच्याच हयातीत मुसलमान झालेल्या चार दोन हिंदूंचे त्यांनी शुद्धीकरण केले. त्यांच्यापैकी काही त्यांचेच नातलग होते. शिवाजी महाराजांनी मुस्लिमांच्या शुद्धीचा पद्धतशीर कार्यक्रम आखला असता तर त्याच्या राज्यात लक्षावधी मुसलमान उरलेच नसते. महाराष्ट्रातल्या मुसलमानांना देखील हे चांगले माहीत होते व शिवाजी उत्सव करणाऱ्यांचे महल्व वाढले तर आपल्याला आपल्या धर्माला मुकाबे लागेल अशी भीती त्यांना कधीच वाटली नव्हती. असे असता नेहरूंनी असे भाषण केले कारण हे भाषण महाराष्ट्रातील वा भारतातील मुसलमानांसाठी नव्हतेच. ते जगातील मुसलमानांसाठी होते. आपण मुसलमानांच्या धर्मावर घाला घालू इच्छिण्या लोकांना कानपिचक्या दिल्याबद्दल जगातील मुसलमान आपल्याबद्दल कृतज्ञता बाळगतील अशी नेहरूंची अपेक्षा होती.

'पटेल व राजेंद्रप्रसाद हे भारतीय मुसलमानांच्या देशनिष्ठेबद्दल शंका घेत व नेहरूंनी याला हरकत घेतली' असे नेहरूंचे स्तोंव लिहिणारे गोपाल म्हणतात, 'दिल्लीत मुसलमानांसाठी काही भाग राखून ठेवावे' या नेहरूंच्या सूचनेला पटेलांनी कसून विरोध केला. यात कोण जास्त सेक्युलर होते पटेल की नेहरू? एकाच देशात धर्मवरून निवासस्थाने वेगळी व्हावी ही सेक्युलरिझम आहे काय? वस्तुत: भारतात हिंदू / मुस्लिम वसत्या सरमिसळ असल्या पाहिजेत. मुस्लिम ब्रह्मसंख्येचे हजारो मैलांचे सलग प्रदेश असणे हे धार्मिक ऐक्याला विघातक आहे. हा. न्याय काशमीरला लागू करणे अगत्याचे आहे.

मुसलमानांनी नुकतेच पाकिस्तान निर्मितीच्या बाजूने मतदान केले होते. पाकिस्तान झाल्याबरोबर भारतात रहावे लागेल म्हणून ते हे पार विसरून जातील अशी नेहरू अपेक्षा करीत असतील तर त्यांच्या बुद्धिबद्दल कीवच करावी लागेल. भारतीय मुसलमान खेळांच्या सामन्यात पाकिस्तानच्या विजयाने हर्षित होतात हे मुसलमानांनीही लपवून ठेवले नाही. मुसलमानांत भारतीयत्वाची मुसलमानांना चार गोष्टी सांगायची जरूर आहे हे पटल्यासारखे वर्तन त्यांनी कधी केलेच नाही. ज्या काय कानपिचक्या द्यायच्या आहेत त्या हिंदूनाच दिल्या पाहिजेत असे ते भासवीत होते. मुसलमानांनी कसे वागावे याबद्दल त्याच्या एकाही व्याख्यानात अवाक्षरही नव्हते.

पश्चिम पाकिस्तानातून म्हणजे आजच्या बंगला देशातून हिंदू शरणार्थीचे लोंदे भारतात येऊ लागले तेव्हा सरदार पटेल व पूर्व बंगलचे मुख्यमंत्री विधानचंद्र रॅय यांनी नेहरूंपुढे पुढील प्रस्ताव ठेवला.

'यापुढे पूर्व पास्किस्तानातून जितके शरणार्थी येतील तितकेच मुसलमान पूर्व बंगलमधून पाकिस्तानात हाकलेले जातील' असे पाकिस्तानला कळवावे.

याचवेळी मोहनलाल सक्सेना हे केंद्रसरकारचे पुनर्वासमंत्री होते. त्यांनी दिल्ली उत्तरप्रदेश येथील मुसलमानांच्या दुकानांना ताळे ठोकण्याचे आदेश दिले. नेहरूंनी याला विरोध केला म्हणून गोपाल नेहरूंची स्तुति करतात. पाकिस्तान हा वेगळा देश आहे. तेथील हिंदू हे पाकिस्तानचे रहिवासी आहेत. त्यांचे काय होते याची उठाठेव भारताने करणे दुसऱ्याच्या घरात ढवळाढवळ करणे होय. उलट मुसलमान भारताचे रहिवासी असल्यामुळे त्यांचे हित पाहणे हे भारताचे कर्तव्य आहे असे गोपालचे म्हणणे होते.

भारताच्या बदनामीचे ढोल

गोपालांचे हे म्हणणे कितपत प्रामाणिक आहे याचा विचार करताना बंगला देशातून आमच्या देशात शरणार्थी येतात असे सांगून इंदिरा गांधींची १९७१ साली पाकिस्तानविरुद्ध लढाई केली याबद्दल गोपाल त्यांना सेक्युलरिझमचे शत्रु का मानीत नाहीत असा प्रश्न विचारता येईल.

पाकिस्तानातील हिंदू हे भारताचे कोणी लागत नाही असा प्रश्न विचारता येईल. पाकिस्ताननिर्मितीचा इतिहास लक्षात घेतला पाहिजे. पाकिस्ताननिर्मिती १९४६ च्या निवडणुकीतील मतदानाच्या आधाराने झाली. भारतात राहणाऱ्या मुसलमानांनी पाकिस्तानात राहणाऱ्या मुसलमानांच्यापेक्षा पुष्कलच अधिक प्रमाणात पाकिस्ताननिर्मितीच्या बाजूने मते दिली. तेव्हा भारतीय मुसलमान हे पाकिस्तानचे कोणी लागत नाहीत असे म्हणणे म्हणजे ज्यांच्या मताने पाकिस्तान झाले तेच पाकिस्तानचे कोणी लागत नाहीत असे म्हणणे होय.

उलट पाकिस्तानात राहणाऱ्या हिंदूनी एकजात अखंड भारताच्या बाजूने मते दिली. ते भारताचे कोणी लागत नाहीत या म्हणण्यात अर्थ काय? भारतातील सत्तापरिवर्तनाबद्दल वाटाधाटी करताना अखंड भारतासाठी मतदान करणाऱ्या सर्व हिंदूच्या हिताचे रक्षण झाले पाहिजे असा आग्रह काँग्रेसच्या भूमिकेत अनुस्यूत नव्हता काय?

पाकिस्ताननिर्मितीच्या वेळी उभय देशातील धार्मिक अल्पसंख्याच्या सुरक्षिततेबद्दल प्रश्न उपस्थित झाला होता व याचा निकाल लावण्यासाठी अल्पसंख्यांचे स्थलांतर करावे असे सुचविण्यात आले होते. तेव्हा मांटबॅटनने अशा परिस्थितीत मुसलमानांच्या संख्येच्या प्रमाणात त्यांना प्रदेश मिळाला पाहिजे. मी देऊ केलेले पाकिस्तान यासाठी पुरेसे नाही. असा युक्तिवाद केला. तो भारताला मान्य झाला नाही व धार्मिक अल्पसंख्यांना नागरिक न समजणे बरोबर नाही तेही इतरांच्या दर्जाचेच नागरिक आहेत हे तत्व दोन्ही देशांनी कबूल करावे असे ठरले.

पाकिस्तानने हिंदूना हाकलून या आश्वासनाचा भंग केला. तेव्हा ज्या अटीवर पाकिस्तानची निर्मिती झाली तीच पाकिस्तानने मोडल्यावर पाकिस्तानातील हिंदूपेक्षा भारतातील मुसलमानांची

संख्या फारच जास्त आहे. त्यांचे लोंडे पाकिस्तानात आले तर पाकिस्तानचे कंबरडे मोडेल हे पाकिस्तानच्या पुढाच्यांना कळत होते.

भारतात राहणारे पाच कोटी मुसलमान पाकिस्तानात जाणे शक्य नाही. तेच्हा आपण पाकिस्तान निर्माण केले यात आपले काहीच हित नाही. आपल्याला भारतातच राहून हिंदूशी मिळते घेतले पाहिजे हे मुसलमानांनी ओळखले असते व हिंदू मुस्लिम ऐक्य सुकर झाले असते.

लाखो हिंदूना हाकलून दिले तरी भारत त्याविरुद्ध ब्रह्मी काढत नाही हे पाहून पाकिस्तानने भारतात हिंदू शरणार्थीबरोबर मुसलमान घुसखोर पाठवण्यात सुरुवात केली. या घुसखोरांची संख्या तीन कोटीवर आहे. आधीच भारतावर लोकसंख्येचा अतोनात भार आहे. त्यात भारताच्या शत्रूशी भावनेने एकरूप असणारे कोट्यावधी लोक भारतात असण हे घराच्या पायाशीच सुरुंग असण्यासारखे आहे. नेहरू सतत पाकिस्तानच्या हिताची जबाबदारी आपल्यावरच आहे व भारताचे आपण काहीच लागत नाही अशा आविर्भावात वागत होते.

राजेंद्र प्रसादांनी नेहरूना एक पत्र लिहून कळविले की भारतीय हिंदूनी पाकिस्तानात हिंदूना मिळणाऱ्या वागणुकीची प्रतिक्रिया म्हणून काही वर्तन केले. हिंदूना शिव्या देता. तुमची भाषणे जगात पसरल्यामुळे देशाची जगभर बदनामी होते. असे प्रसंग टाळायचे असतील तर पाकिस्तानातील हिंदू सुरक्षित राहतील याची काळजी भारत सरकारला आहे असे भारतीय हिंदूना वाटले पाहिजे.

पटेल व राजेंद्रप्रसाद

राजेंद्रप्रसादाच्या या पत्रात आक्षेपाई असे काय आहे? नेहरूची दंयाबद्दलची भूमिकाही या संदर्भात विचारात घेण्यासारखी आहे. नेहरूच्या काळात पंचवीस दंयांची चौकशी करण्यात आली होती. त्या चौकशीची प्रतिवृत्ते कधीच प्रकाशित करण्यात आली नाहीत. पण प्रत्येक दंयानंतर नेहरू राष्ट्रीय ऐक्यावर प्रवचन देत व दंयात नेहमीच हिंदू दोषी असतात. मुस्लिम दोषी असपेच शक्य नाही कारण ते अल्पसंख्य आहेत असे भाष्य करीत. नेहरूनीच नेमलेल्या चौकशांचा असाच निष्कर्ष असता तर नेहरूनी या संदर्भात त्याचा हवाला दिला असता अशी अपेक्षा आहे.

नेहरूच्या पुढच्या नेहरूवादी सरकारानी दंयात पोलिसांचा मार खालेल्या मुसलमानांना लाखो रूपये नुकसान भरपाई देण्याचा क्रम सुरु केला. पोलिसांचा मार खाल्ला त्याअंर्थी हे नुकसान भरपाई मिळविणारे दंयात सामिल होते असे सर्वसाधारण माणूस अनुमान काढील. पण नेहरू व नेहरूवादी हे साधारण पुरूष होते व आहेत.

इंदिरा गांधीच्या कारकीर्दीत अहमदाबादमध्ये झालेल्या दंयावर नंदन कागल यांनी Indian Express मध्ये विस्तृत लेख लिहून दंयांचा दोष पूर्णपणे मुसलमानांवर टाकला होता यानंतर एक चौकशी अहवाल सादर केला. गेला होता त्यात दंयांचा सारा दोष हिंदूच्या माथी मारला होता. इंदिरा गांधीनी हा अहवाल नंदन कागल यांच्या अहवालाच्या प्रतिवाद करण्यासाठी लिहिला होता हे स्पष्ट

होते.

नेहरूचे वर्तन हे तुष्टीकरण नसून मुसलमान व ख्रिस्ती यांनी आपण कोणत्याही अथर्वे हिंदू नाही म्हणून आपले वेगळेपण जोपासावे या उद्देशाने केलेला तो प्रचार होता. मुसलमान व ख्रिस्ती यांनी आपली identity म्हणजे ओळख जोपासावी असे नेहरू म्हणत हिंदू मिसळू शकणाऱ्यांना तुम्ही वेगळेच आहात असे सतत सांगणे ही भांडणे लावण्यासाठी करण्यात आलेली चिथावणी आहे तुष्टीकरण नव्हे.

नेहरू हे केवळ हिंदू संहितेचेच नव्हे तर विसाव्या शतकातील मुस्लिम पोथीवादाचे जनक होते. पाकिस्तानचे भुट्टो पर्यंतचे नेते पाकिस्तानात शरियत लावण्याच्या विरुद्ध होते. पण नेहरूनी भारतातच शरियतला मान्यता दिल्यावर पाकिस्तानात ती न मिळणे अशक्य होते. काफिर देशात शरियतला मान आहे. मुस्लिम देशात मात्र नाही या मुळामौलवीनी दिलेल्या टोल्यापासून बचावणे अशक्य झाले. मुस्लिम जगात जो पोथीवाद पसरला तो नेहरूवादाचे भारतात बंड माजल्यावरच पसरला.

भांडणातील न्याय / अन्यायाचा निवाडा करणारे न्यायाधीश या भांडणाऱ्यांना समेट घंडवू इच्छिणारे मध्यस्थ कोणत्याही एका पक्षाला तुझे सर्वस्वी चूक व तुझ्या प्रतिपक्षाचे सर्वस्वी बरेबर असे एखाद्या पक्षाला सांगत नसतात. नेहरूनी याच्या सर्वस्वी विरुद्ध

वर्तन केले यावरून त्यांची कलहातील भ्रमिका न्यायाधीशाची वा मध्यस्थाची नव्हती हे स्पष्ट आहे. हिंदूशी संख्य साधण्यासाठी मुसलमानांनी काय करावे हे नेहरूंनी एका वाक्यात देखील कधी मुसलमानांना सांगितले नाही. यावरून नेहरूंचा उद्देश हिंदू / मुसलमानांचे भांडण सोडविण्याचा नसून ती वाढविण्याचाच होता असे अनुमान काढता येणार नाही काय?

नेहरू आणि इस्त्राएल

नेहरूंचा इस्लामिक इहवाद त्याच्या इस्त्राएलविषयीच्या धोरणात स्पष्ट दिसून येतो. अरबांना इस्त्राएल साहजिकच नको आहे कारण २००० वर्षापासून ते जेथे वसती करून होते त्या प्रदेशातून त्यांना हुस्कून इस्त्राएल वसविण्यात आले आहे. अरब मुसलमान असत्यामुळे भारतीय मुसलमानांनी देखील इस्त्राएलला विरोध करावा अशी नेहरूंनी अपेक्षा होती. ईजिप्त या अरब देशाचा प्रमुख फारूक याने याच सुमारास भारताविरुद्ध निझामाची बाजू घेतली होती. कारण निझाम हा मुस्लिम होता. नेहरूवर याचा काही परिणाम झाला नाही कारण 'कम्युनल' हिंदूंचा द्वेष करण्याचा जगातील मुस्लिमांना अधिकारच आहे. अमेरिका, ब्रिटन, रशिया व खुद काही अरब देश यांनी देखील इस्त्राएलला मान्यता दिली पण नेहरूंच्या 'सेक्युलर' भारताने इझाएलला मान्यता नाकारली.

इस्त्राएलमध्ये भरणाऱ्या एका आफो / एशियन परिषदेला जाण्याचे नेहरूंनी नाकारले कारण तिचें आमंत्रण अरबांकडून आलेले नव्हते. चीनी आक्रमणाच्या वेळी शस्त्राञ्चांची अत्यंत निकड होती व ती इस्त्राएल पुरविण्यास तयार होता. पण नेहरूंनी ती घेतली नाही. कारण ईजिप्तचा नासर त्यांच्या विरुद्ध होता. सारे मुस्लिम देश भारताविरुद्ध पाकिस्तानला पाठिंबा देतात व ज्यांना ऐपतं आहे ते सारे पाकिस्तानला सर्व प्रकारची मदत देखील करतात. इस्त्राएल भारतात मदत करण्यास तयार आहे कारण इस्त्राएलचे बहुतेक शत्रु हे भारताचे देखील शत्रु आहेत. इस्त्राएल निमुक्ला देश असला तरी प्रगत आहे व त्याचे अमेरिकेवर वजन आहे. या सगळ्याचा भारताला उपयोग होऊ शकतो. नेहरूंच्या मते भारताला काय उपयोगी आहे हा उपस्थित प्रश्न आहे. सेक्युलरिंझमला काय उपयोगी आहे हे पाहिले पाहिजे.

जगात ज्यूलोकांची संख्या नगण्य आहे. उलट जगात १०७कोटी मुसलमान आहेत व ज्याला जगाचे पुढारी व्यायचे आहे त्यांना मुसलमानांना नाराज करून इस्त्राएलला खूप करणे परवडणारे नाही.

या सर्व धोरणांचा भारतीय मुसलमानांच्या दृष्टीने असा अर्थ होतो की त्यांच्या निष्ठ मूलत मारूभूमीशी निगडित न राहता आंतर राशीय इस्लामशी निगडित असल्या पाहिजेत.

बोलके आकडे

गोपाल लिहितात की गांधींनी अल्पसंख्यांचे रक्षण करावे व त्याच्याबदलची सूडबुद्धि सोडावी या नेहरूंच्या धोरणाचा पाठपुरावा केला. पण भारत सरकारने भारतीय मुसलमानांचे रक्षण करू नये व त्यांच्यावर सूड उगवावा असे पटेल व राजेंद्रप्रसाद यांचे म्हणणे होते काय?

हिंदू / मुसलमानांना समतेने वागवावे हा शब्दप्रयोग वस्तुतः चूक आहे. याचा अर्थ असा होईल की हिंदूना मूर्तिपूजेची मुभा व मुसलमानांना नमाजाची मुभा ही समता नाही, दोघांनाही एकतर मूर्तिपूजेची मुभा असावी नाहीतर नमाजाची! ख्रीपुरुषसमता म्हणजे ख्री पुरुषांचे वेष व स्वच्छतास्थाने वेगळी असू नयेत असे म्हणण्यासारखे आहे.

या ऐवजी न्याय हा शब्द जास्त अचूक आहे. हिंदू व मुसलमान जी

समाजविधातक कृत्ये करतील त्याची कारणे वेगळी असू शकतात. पाकिस्तानचे प्रेम हे मुसलमानातच दंडनीय कामे करण्याचे कारण असू शकते हिंदू नाही. उलट एखाद्या स्त्रीला सती जाण्यास भाग पाडणे वा कुणाचा अस्पृश्य म्हणून मंदिरात जाण्यास मनाई करणे ही समाजविधातक कृत्ये हिंदूच करू शकतो हिंदू व मुसलमान या दोघावरही न्याय करायचा म्हणजे एकाच्या पातिक्रत्य व वर्णश्रेष्ठतेच्या कल्पना व दुसऱ्याचे पाकिस्तानप्रेम नियंत्रणात ठेवले पाहिजे.

देशद्रोहाची प्रेरणा देणारे हिंदुत्वात काहीही नाही, हिंदू देशद्रोह करील तो हिंदुत्वा व्यतिरिक्त दुसऱ्या एखाद्या कारणामुळे. उलट मुसलमानाना भारताव्यतिरिक्त इतर देशांचे जास्त प्रेम वाटण्यास त्यांचे मुस्लिमत्व हेच कारण असू शकते. कारण कट्टर इस्लाम मुस्लिम भूमि व शत्रुभूमी असे जंगाचे दोन भाग आहेत असे मानतो. हे मत जीर्ण व केवळ पुस्तकात राहिलेले नाही. या मताच्या आहरी जाणाऱ्यांना पाकिस्तानात पाठविणे म्हणजे साच्या मुस्लिम जप्पटीत्या गट गाविणे व शाप्त ग्रन्तीमध्या पाठविणे.

हा सान्या जगात मुस्लिम दहशतवाद म्हणूनच प्रसिद्ध आहे. या दहशतवाद्यांची शास्त्रात्मे व द्रव्यनिधि मुस्लिम देशातून येतो. ते सैनिक प्रतिष्ठानावर हल्ले करून काही सैनिकांना मारतात. तसेच क्रोणत्याही हिंदू नागरिकाला मारतात. यात्रेकरूबर हल्ले करून जास्तीत जास्त काफीर मारणे हा त्यांचा उद्देश असतो. ते भारतात राहत नाहीत. त्यांचे अड्डे मुस्लिम देशात असतात. हे सर्व जगप्रसिद्ध आहे. त्यामुळे वरील वर्णनात बसणारा गुन्हा घडला की पोलिस मुसलमानावर संशय घेतात यात आक्षेपार्ह काय आहे? सापडणारे बहुवंश गुन्हेगार मुस्लिमच असतात कारण कायदाच मुस्लिमविरोधी आहे हे म्हणणे प्रामाणिक असूच शकत नाही. सजयदत्त मुसलमान असल्यामुळेच त्याला पकडले अशी आमच्या सेक्युलरिस्टांनी कावकाव केली. त्याच्यावरचे आरोग स्पष्टपणे केलेले होते. ते खोटे आहेत असे आमच्या सेक्युलरिस्टांनी का गृहीत धरले?

नेहरूचे मुस्लिम धोरण ऐक्याचे पोषक होते की तेढ वाढवणारे होते हे दंगासंबंधीचे आकडेच सांगतात. ब्रिटिश काळात वर्षाला